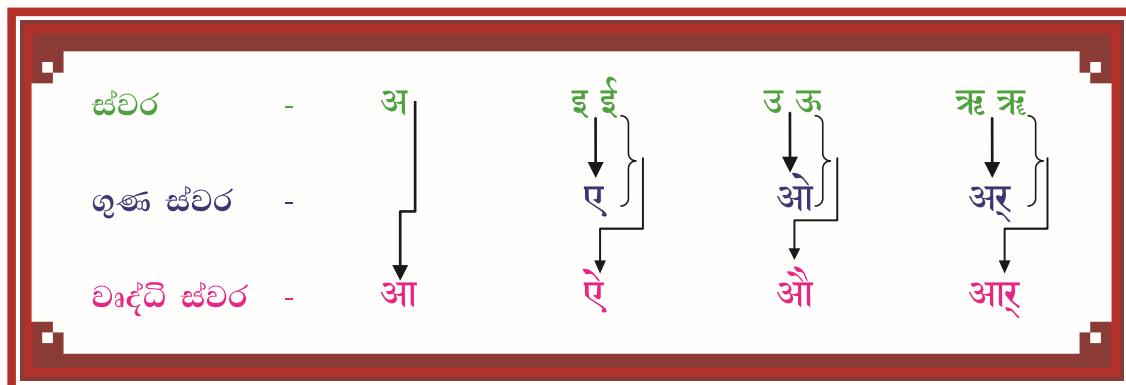


कीर्तशी वाग्विदग्धता ?

सा मानव ना मूलदयनं गे अगत विषेष प्रत्ययनं योद्धा सा द्वाग्नु लभते विषेष ना मूलदये तद्देवितये लेति. नेत्रयेकं अरपि द्विम् सद्भावं ते ते ना मूलयनं ते हितवत् वन वैविन् (तत् + हित) तद्देवित विषयेन् मैत्रिवा बहुत्वं वन्नु लभते. ना मूलयनं गे अगत शक्तव्य करन्नु लद् प्रत्यय तुलिने मैत्रिवा अरपि प्रकाश वन वैविन् तद्देवित ना मूलयनं “प्रत्ययारपि ना म” विषयेन् द षट्टिन् लेवे.

तद्देवित साधनये द ना मूलयनं गे अगत येदेन आत्मे तद्देवित प्रत्यय “ऋत्” अक्षरैवलिन् द घ्राक्षं लेवे. तम् “ऋत्” अक्षरै अतरिन् ते हा औं कारय प्रत्ययनं ते येद्दि आति विव ना मूलयनं गे लिलिन् म षेषिते ज्वरय वाद्देवि लवत् पत् लेवे. अद्याल वाद्देवि कायसीय चिद्य किरिमेन् पञ्च तम् ऋत् अक्षरै ऋतवत् लेवे. पहन नीदप्पन् देस हेदिन् लबन्नन.

ज्वरयनं गे वाद्देवि रूप



ଓଡ଼ିଆର୍ଥ :-

ଅ ହଠ ଆ ଲିମ

ଶ୍ରମଣ + ଏରଣ୍ୟ

ଶ୍ରାମଣ + ଏର (ଅ > ଆ)

ଶ୍ରାମଣ୍ୟ + ଶ୍ରେ + ଏର (ଜ୍ଞାନର ଜୀବନରେ ଲୋକେ ଲେଖିଲାମି.)

ଶ୍ରାମଣେର

ଇ ହଠ ଏ ଲିମ

ବିଦେହ + ଅଣ୍ୟ

ବୈଦେହ + ଅ (ଇ > ଏ)

ବୈଦେହ୍ୟ + ଶ୍ରେ + ଅ (ଜ୍ଞାନର ଜୀବନରେ ଲୋକେ ଲେଖିଲାମି.)

ବୈଦେହ

ଇ ହଠ ଏ ଲିମ

ଶ୍ରୀଘର + ଇଣ୍ୟ

ଶ୍ରୈଘର + ଇ (ଇ > ଏ)

ଶ୍ରୈଘର୍ୟ + ଶ୍ରେ + ଇ (ଜ୍ଞାନର ଜୀବନରେ ଲୋକେ ଲେଖିଲାମି.)

ଶ୍ରୈଘରି

ଏ ହଠ ଏ ଲିମ

ରେଵତ + ଇକଣ୍ୟ

ରୈଵତ + ଇକ (ଏ > ଏ)

ରୈଵତ୍ୟ + ଶ୍ରେ + ଇକ (ଜ୍ଞାନର ଜୀବନରେ ଲୋକେ ଲେଖିଲାମି.)

ରୈଵତିକ

ଉ ହଠ ଔ ଲିମ

କୁଙ୍କୁମ + ଅଣ୍ୟ

କୌଙ୍କୁମ + ଅ (ଉ > ଔ)

କୌଙ୍କୁମ୍ୟ + ଶ୍ରେ + ଅ (ଜ୍ଞାନର ଜୀବନରେ ଲୋକେ ଲେଖିଲାମି.)

କୌଙ୍କୁମ

ଉ ହଠ ଔ ଲିମ

ଭୂମି + ଅଣ୍ୟ

ଭୌମି + ଅ (ଯ > ଔ)

ଭୌମିୟ + ଶ୍ରେ + ଅ (ଜ୍ଞାନର ଜୀବନରେ ଲୋକେ ଲେଖିଲାମି.)

ଭୌମ

ଓ ହଠ ଔ ଲିମ

ଗୋତମ + ଅଣ୍ୟ

ଗୌତମ+ ଅ (ଓ > ଔ)

ଗୌତମ୍ୟ + ଶ୍ରେ + ଅ (ଜ୍ଞାନର ଜୀବନରେ ଲୋକେ ଲେଖିଲାମି.)

ଗୌତମ

ଋ ହଠ ଆର୍ ଲିମ

ମୃକଣ୍ଡୁ + ଏଯଣ୍ୟ

ମାର୍କଣ୍ଡୁ + ଏଯ (ଋ > ଆର୍)

ମାର୍କଣ୍ଡ୍ୟ + ଶ୍ରେ + ଏଯ (ଜ୍ଞାନର ଜୀବନରେ ଲୋକେ ଲେଖିଲାମି.)

ମାର୍କଣ୍ଡେଯ

නුතන භාජා භාවිතය අනුව තද්ධිත කොටස් අටකට (08) බෙදා දැක් වේ.

- | | |
|----------------------|---------------------|
| 1. අපත්‍යාලී තද්ධිතය | 5. අතිගෙර්ප තද්ධිතය |
| 2. භාව තද්ධිතය | 6. අනෙකාර්ප තද්ධිතය |
| 3. අස්ථාලී තද්ධිතය | 7. සංඛ්‍යා තද්ධිතය |
| 4. සම්භාර්ප තද්ධිතය | 8. අව්‍යය තද්ධිතය |

I. අපත්‍යාලී තද්ධිතය

| | | |
|-------------------|-----------------|-------------------|
| ගුමණයාගේ පුතා | ගෝතමගේ පුතා | ඹිවගේ පුතා |
| ශ්‍රමණස්‍ය අපත්‍ය | ගෝතමස්‍ය අපත්‍ය | ශ්‍රාවස්‍ය අපත්‍ය |
| ඡ්‍රාමණ: | ගෝතම: | ඡ්‍රාව: |

අපත්‍ය යනු දරුවායි. "දරුව" යන අර්ථයෙහි හෙවත් පුනුර්ජයෙහි ප්‍රත්යේ විහක්ත්‍යන්ත නාමයන් කෙරෙන් "අණු" ආදි පුත්‍ය යොදා සාදාගනු ලබන්නේ අපත්‍ය තද්ධිතයෙයි. පද සාධනය පහත දක්වා ඇති උදාහරණ මගින් ඉගෙනගන්න.

උදාහරණ :-

| | |
|------------------------|-----------------------|
| අණු එච්ච්‍රස්‍ය අපත්‍ය | ඩෑනු ඉඩාලකස්‍ය අපත්‍ය |
| ඡ්‍රාව + අණු | ඉඩාලක + ඩෑනු |

| | |
|--|--|
| ඡ්‍රාව + අ (මූල ස්වරය වංශ්‍ය වීමෙන් පසු) | ඇඩාලක + ඩෑ (මූල ස්වරය වංශ්‍ය වීමෙන් පසු) |
| ඡ්‍රාව + ඇ + අ (පුරුව ස්වරය ලොජ් කිරීම) | ඇඩාලක් + ඇ + ඩෑ (පුරුව ස්වරය ලොජ් කිරීම) |
| ඡ්‍රාව > ඡ්‍රාව: (විහක්ති යෙදීමෙන් පසු) | ඇඩාලකි > ඇඩාලකි: (විහක්ති යෙදීමෙන් පසු) |
| ඡ්‍රාව: - ගිවගේ පුතා | ඇඩාලකි: - උද්දාලකගේ පුතා |

විශේෂයක්

සියලු නාමයන්ගේ මූල ස්වර වංශ්‍යය වූ පසු අන්තර් ස්වරයක් ඇති විට එය ලොජ් වේ.

ଅପତ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେଦେନ ଅନେକମୁଣ୍ଡଳ ପ୍ରତ୍ୟାଯ

ଯଣ୍ୟ ଆୟନ୍ୟ ଈୟଣ୍ୟ ଏୟଣ୍ୟ ଇନ୍ୟେୟଣ୍ୟ ଆର୍ୟ ଏର୍ୟ
ଏର୍ୟ କିଣ୍ୟ

ଅଭ୍ୟାସିତ 11.1

01. ଓହନ ଦକ୍ଷିଣ ଲୋ ପ୍ରତ୍ୟାରତୀଯଙ୍କ ଅନେକମୁଣ୍ଡଳ ପ୍ରତ୍ୟାଯରେ ଜମଗ ଯେଦେନ ନାମ ପଦ ପହତିନୀ
ଦକ୍ଷିଣ ଆଶ୍ରମୀରେ ଜହାୟ ଏ ଆଶ୍ରମିର ଓହନ ରଧାହରଣ ଅନ୍ତ୍ରାସାରଯେନ ଚାଢିନୁହିଲା.

| | | | |
|----------|---------------------|-------------------|-------|
| ୧. ଯଣ୍ୟ | - ସୋମସ୍ୟ ଅପତ୍ୟମ୍ | (ଜୟମରେ ପ୍ରତ୍ୟା) | |
| ୨. ଆୟନ୍ୟ | - ଚନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଅପତ୍ୟମ୍ | (ଲନ୍ଦୁରେ ପ୍ରତ୍ୟା) | |
| ୩. ଈୟଣ୍ୟ | - ଗର୍ବସ୍ୟ ଅପତ୍ୟମ୍ | (ରତ୍ନରେ ପ୍ରତ୍ୟା) | |
| ୪. ଏୟଣ୍ୟ | - ଅତ୍ରେ: ଅପତ୍ୟମ୍ | (ଅତ୍ରିରେ ପ୍ରତ୍ୟା) | |
| ୫. ଆର୍ୟ | - ଗୋଧ୍ୟା: ଅପତ୍ୟମ୍ | (ଗୋଦାଵରେ ପ୍ରତ୍ୟା) | |
| ୬. ଏର୍ୟ | - ନଟ୍ୟା: ଅପତ୍ୟମ୍ | (ନାତିରେ ପ୍ରତ୍ୟା) | |
| ୭. କିଣ୍ୟ | - ଵ୍ୟାସସ୍ୟ ଅପତ୍ୟମ୍ | (ବ୍ୟାସରେ ପ୍ରତ୍ୟା) | |

ଅଭ୍ୟାସିତ 11.2

01. ଗୁର୍ବିରାଯାରେ ଜହାୟ ଆଶ୍ରମିର ପହନ ଜନ୍ମନୀ ଅପତ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେଦେନ ନିର୍ମିର୍ଦ୍ଦିତ
ପ୍ରତ୍ୟା ନୋରନ୍ତିନ.

| କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନିକିତ | କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନିକିତ |
|----------------------|--|
| ୧. ଶୌଦ୍ଧୋଧନ | ଶୁଦ୍ଧୋଧନ (ଇଣ୍ୟ / ଅଣ୍ୟ / ଏୟଣ୍ୟ) |
| ୨. ଔଷଧାକାର | ଉପଗ୍ରୂହ (ଅଣ୍ୟ / ଇଣ୍ୟ / ଯଣ୍ୟ) |
| ୩. ଶ୍ରାମଣେର | ଶ୍ରାମଣ (ଇଣ୍ୟ / ଆର୍ୟ / ଏର୍ୟ) |
| ୪. ପାଣ୍ଡୁର | ପଣ୍ଡ (ଆର୍ୟ / ଏର୍ୟ / ଆୟନ୍ୟ) |
| ୫. ଦାଣିଙ୍ଗାନ୍ୟ | ଦାଣିଙ୍ଗାନ୍ୟ (ଯଣ୍ୟ / ଆୟନ୍ୟ / ଏୟଣ୍ୟ) |

| | | |
|------------|--------------------------------|--------------------------|
| ६. नैषादकि | निषाद (इण् / किण् / यण्) | वैद्युतेगें प्रता |
| ७. औदालकि | उदालक (किण् / अण् / इण्) | उद्युतेकेगें प्रता |
| ८. कापेयः | कपि (ऐरण् / एरण् / यण्) | उद्युरागें प्रता |

II. हा व तदंदितय

हा वार्तालयही शहेदी विहक्तव्यानंत्र नामयनं केरेनं ता / त्वा आदि प्रत्यय येण्डा तनाग्नु लेनंनें “हा व तदंदितयजे” यांत्र किसिवक आवैत्रेत्तमत शेत्तु वन कारणय हा व नामि वेव.

हा व तदंदित प्रत्यय ०५ की.

ता त्व यण् डिमन् अण्

विजेत्तयकँ

मोहि ता / डिमन् प्रत्ययानंत्रये स्ट्रीलिंग वन अतर अनेकंवा नाप्तुंसक लिंग वेव.

लिंगहरण :-

| | | | |
|----|---|-----|--|
| ता | ब्राह्मणस्य भावः | त्व | देवस्य भावः |
| | ब्राह्मण + ता | | देव + त्व |
| | ब्राह्मणता > ब्राह्मणता (अन्ति) (ब्रूऽन्तु कम्) | | देवत्व > देवत्वम् (नप्तुं) (देवत्वंवय) |

| | | | |
|-----|--|-----|-----------------------------------|
| यण् | पण्डितस्य भावः | अण् | पटोः भावः |
| | पण्डित + यण् | | पटु + अण् |
| | पाण्डित + य | | पाटु + अ |
| | पाण्डित्य > पाण्डित्यम् (नप्तुं) (पञ्चेति कम्) | | पाटव > पाटवम् (नप्तुं) (दक्षं वल) |

ಡಿಮನ್ ಲಘೋ: ಭಾವ:
 ಲಘು + ಡಿಮನ್
 ಲಘು + ಇಮನ್
 ಲಘಿಮನ್ > ಲಘಿಸಾ (ಷೆತ್ತಿ) (ಕೆರಿ ಎಲ)

ವಿಂಗೆಂಡಿಯಕ್

- ವಿಂಗೆಂಡಿಯಕ್ ಮುಲ್ಲದ ಅರ್ಥ ತದ್ದರ್ಶಿತ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಅರ ಕಲ್ಲಿನಿ **ನ್ಯಾಕಾರಾನ್ನಿನ** ನಾಮಯನೆಗೆ ಅಗ ನ್ಯಾನೆನ್ನ ಲೊಪೆ ವೆ.

ಉದ್ಭಾರಣೆ:-

| | |
|------------------------------|---------------------------------|
| ರಾಜ್ಞೋ + ಭಾವ: | ದಾಣಿಂಡನೋ + ಭಾವ: |
| ರಾಜನ್ + ತ್ವ | ದಾಣಿಂಡನ್ + ತ್ವ |
| ರಾಜ + ತ್ವ (ನ್ಯಾಕಾರಯ ಲೊಪೆ ವೆ) | ದಾಣಿಂಡ + ತ್ವ (ನ್ಯಾಕಾರಯ ಲೊಪೆ ವೆ) |
| ರಾಜತ್ವ > ರಾಜತ್ವಮ್ | ದಾಣಿಂಡತ್ವ > ದಾಣಿಂಡತ್ವಮ್ |

- **ಡಿಮನ್** ಪ್ರತಿಬಂಧ ಅರ ಕಲ್ಲಿನಿ ವಿಂಗೆಂಡಿಯಕ್ ಮುಲ್ಲದ ಅರ್ಥ ನಾಮಯನೆಗೆ ಭೂಷಣ ತ್ವ ಕಾರಯ ರ ಕಾರ ಎಲ್ಲ ಅನ್ನ ವೆ.

ಉದ್ಭಾರಣೆ:

| | |
|---|---------------------------------------|
| ಕೃಶಾಸ್ಯ + ಭಾವ: | ಮೃದೋ: + ಭಾವ: |
| ಕೃಶ + ಡಿಮನ್ | ಮೃದು + ಡಿಮನ್ |
| ಕೃಶ + ಇಮನ್ | ಮೃದ + ಇಮನ |
| ಕೃಶಿಮನ್ > ಕೃಶಿಸಾ (ಷೆತ್ತಿ) (ಕೆರಿಪ್ಪು ಎಲ) | ಮೃದಿಮನ್ > ಮೃದಿಸಾ (ಷೆತ್ತಿ) (ಮೊಲೊಪೆ ಎಲ) |

અહીંચાણ 11.3

1. હુન્હ સદ્ગુરીનું વિકાશલે આત્મિ હાથ તદ્દેવીન પદ ઉપરોક્તિએ દ્વારા દેખાયાનું હૈ.

૧. મૂર્વસ્ય પ્રજ્ઞા અણિમા ।
૨. કિં કુત્રાસ્ત ભો: સૌમનસ્યં ।
૩. લોમિન: દાનં લઘિમા ।
૪. સુકૃતોऽપિ પરાત્મરણં યાતિ દેવત્વમ् ।
૫. બુદ્ધસ્ય ચરિતે ક્ષિષ્ટતા નાસ્તિ ।
૬. શ્રુતો હિતોપદેશોऽયં પાટવં સંસ્કૃતોક્તિષુ ।
૭. કવિષુ કાલિદાસસ્ય કવિત્વં અતિવિશિષ્ટમ् ।
૮. શરીરસ્ય કૃશતા આરોગ્યતાયૈ ન યોગ્યં ભવતિ ।
૯. અજાતશત્રુ: પિતરં ઘાતયિત્વા રાજત્વં પ્રાપ્તોત् ।
૧૦. યસ્ય નેતૃ: આર્જવં નાસ્તિ તસ્ય વ્યક્તિત્વં ન ભવેત् ।

2. હુન્હ સદ્ગુરીનું વિકાશ છોંખાલે નજરનું હૈ.

3. તલઠું મેળવેની હાવારલી તદ્દેવીન પદ (અનુભૂતિ વિનાયનનું 10 કુલનું) લીકાનું કરનું હૈ.

અહીંચાણ સદ્ગુરી ઉપકારક પદ

| | |
|-----------|-----------------|
| મૂર્વસ્ય | - મેળવ્યાગે |
| અણિમા | - કૃબી એવ |
| સૌમનસ્યમ् | - જ્ઞાતિનાહે એવ |
| લોમિન: | - લોંખિયાગે |
| લઘિમા | - જૈહૈલ્પ્ર એવ |
| પરાત્મરણં | - મરણીનું પણ |

| | |
|----------------|-----------------------------|
| सुकृतो | - यहपत करनेहा / पिंकरनेहा |
| क्षिष्टता | - किलिटे बव |
| कृशता | - केविले बव |
| संस्कृतोक्तिषु | - संज्ञेकान वाक्य आयेगयनेहि |
| आरोग्यतायै | - नीरोडे बव सद्दा |
| घातयित्वा | - सातनाय केवाच |
| नेत्रुः | - नायकयागेँ |
| आर्जवम् | - झार्जे बव |
| व्यक्तित्वं | - उपरूपत्वेव |

नहि कृतमुपकारं साधवो विस्मरन्ति ।
नहि कात्मलिपकारं ज्ञादवेः विष्मरन्ति
सत्प्रूरूपेयं कलेण अमतक नेवकरति.

नासमीक्ष्य परं स्थानं पूर्वमायतनं त्यजेत् ।
नासमीक्ष्य परं स्थानं पूर्वमायतनं त्यजेत् ।
वेनान्त तैनक नेवेष्या मूलं तैन अन्त नेवाहल द्वित्यय.